

ФОРМУЛА ЩАСТЯ ПРОФЕСОРА ВОЙНАРЕНКА: ЛЮБИ ЖИТТЯ В ЧАСИ ПЕРЕХІДІВ І ВІЧНІ...

Якби я не знала, що автор це професор, доктор економічних наук, проректор з науково-педагогічної роботи, перший проректор Хмельницького національного університету, що у його доробку сотні опублікованих статей, десятки наукових книг, монографій, виданих в Україні і за кордоном, я широким поворотом повернула б, що Войнарченко — професійний поет, автор поетичних збірок, істинний пісняр, твори якого так люблять композитори. Його поезії властива енергетика, яка йде від серця: поетична, дуже щира, спонтанна, але позбавлена пафосу і пафосу. Як словид.

І СЬОГОДНІ МИХАЙЛУ ВОЙНАРЕНКУ — 60

Він зробив помітний внесок в історію Хмельницького національного університету, у створення іміджу європейського навчального закладу. Професор М. П. Войнарченко є членом Західного наукового центру НАН України і МОН України, член наукової ради МОН України в галузі економіки, учасник міжнародних наукових симпозіумів. Він — голова спеціалізованої вченої ради з захисту кандидатських дисертацій ХНУ, член спецради з захисту докторських дисертацій Київського національного університету харчових технологій, член редколегій низки наукових журналів.

Михайло Петрович — дійсний член (академік) Міжнародної академії інформатизації (м. Москва), дійсний член двох українських академії: економічних наук та економічної кібернетики. У 2008 році обраний академіком Міжнародної академії наук екології і безпеки життєдіяльності, яка асоційована при ООН.

Загалом має понад 350 опублікованих праць, в тому числі — 12 монографій, 7 підручників, окремі з яких опубліковані за кордоном. Нагороджений низкою грамот та почесних відзнак МОН України, найвищими нагородами як для вченого — орденом трьох гілок влади України, Почесними грамотами Верховної Ради та Кабміну України.

Така багатогранна і активна діяльність викликає щиро повагу, і навіть з являється відчуття, що солідний науковець, публічна, креативна особистість, а що — поет і просто романтик — Михайло Войнарченко, винаймаючи якусь карколомну математичну формулу, перехитрував час, і той тепер працює на нього. Втім, формула успіху і нев'янучої молодості у Войнарченка не математична, а поетична: люби життя в часи перехідні і вічні...

І знову — про вірші: у них — його життя. Перша збірка, яка вийшла друком у 2000 році, називається: «Істина». І рядки з однойменного вірша навіть знають хмельничани, які хоч раз відвідали... стоматологічну поліклініку: там у передпокої по центру стіни красується панно із словами: «Чим більше віддаєш ти людям, любий сину, тим більше залишається тобі». І підпис — «М. Войнарченко». Хтозна, що так «зачепило» головною лікарю поліклініки в цих рядках: очевидно, солідарно з автором тлумачення істини нашого буття? Але ці слова таки змушують думати. Про вічне. Про життєське. Про тьмяну сутність у нашому повсякденні. І в житті професора Войнарченка, якого благословила не добру долю цими словами матуся і знина Яківа з рідного села Струга Новоушицького району. Він став відомою людиною, він знає світ, і знає цю тяжку працю і успіху, але він досі залишився в душі білочубим мрійливим хлопчиком, якого

з народження вабили дороги і горизонт, але душу так і не відпустила рідна земля. Професорські звання і маршальські мундири... Чи варті вони клаттика батьківської землі?

Це знову — одкровення з «Істини»... Ця земля навчила його головної мудрості: працювати і любити. І про цю невтомну любов — до праці, до науки, до людей, до землі рідної — у розмові з нашим ювіляром.

— Михайле Петровичу, наша газета прислухалась до усіх вітань з нагоди вашого ювілею і широким поворотом повернула б, що ви насамперед за безвідмовну, плідну і багаторічну співпрацю із ЗМІ, за активну життєву позицію, яка довела, що лише людина з відкритим небайдужим серцем може стільки досягти в житті, в професії... Усе ваше свідоме життя пов'язане з єдиним вищим закладом — нинішнім національним університетом. Які секрети такої професійної вірності?

— З університетом мене пов'язує вже сорок років життя. Після армії вступив до тодішнього технологічного інституту лоботного обслуговування за спеціальністю «Економіка і організація побутового обслуговування». Мені хотілось всього багато й одразу: вчитись, займатись громадською роботою, спортом, працювати на виробництві: «своя» копійка ніколи не була зайвою, бо виростав я не в розкоші, звик дбати про себе самостійно. Але навчання завжди було на першому місці. Тож «червоною» диплом, аспірантура — це для мене було метою в інституті. Ще студентом займався дослідницькою працею, був дипломантом республіканських конкурсів студентських наукових робіт. Тодішній ректор Радомір Іванович Сілін і порекомендував вступати до аспірантури.

— Друзі досі вас жартома називають комсомольцем. Не ображаєтесь?

— Та чому ж? Наапаки, для мене комсомольська робота стала позитивним стартовим досвідом. Розумієть, був комсомол формальний, кар'єрний, а був — активний, як середок молодіжного життя. От я був реальним активістом, секретарем комсомольської організації інженерно-економічного факультету, згодом — інститутської. В часи мого студентства були популярні будівельні загони. То ж був командиром таких загонів, коли споруджували корпуси нашого інституту, працювали в Казахстані, в Сибіру. До речі, наш будзлаг «Поділля-76» став переможцем республіканського змагання студентських загонів Казахстану і був нагородже-

ний Почесною грамотою міністра сільського будівництва СРСР. Взагалі за активну комсомольську працю я отримав декілька грамот: від ЦК комсомолу — до міського комітету. І досі ми, комсомольці того часу, дружимо. Бо комсомол дав нам можливість не лише виявляти себе, а й гартуватись як особистостям.

— Але перемогла наука?

— Так, у 1980 році перейшов на викладацьку роботу. За 15 років вдалось пройти шлях від асистента до професора.

— Що на цьому шляху було складним? Адже у перші роки незалежності не тільки політичні стереотипи памалась, а й працьовані виробничі, особисті здобутки, пов'язані з існуванням Союзу...

— І я також потрапив у цю круговірт, як молодий науковець. Ще у 1983 році я захистив кандидатську дисертацію, у 1984 мені було присвоєно звання доцента. У 1989 став завідувачем кафедри бухгалтерського обліку, статистики та фінансів Хмельницького технологічного інституту. У 1990 році вступив до докторантури, і тема мого дослідження була пов'язана з соціалістичними принципами планування економіки. Робота була складна, цілковито мене захопила. Доводилось буквально розриватись між столицею і Хмельницьким. У гуртожитку ми, аспіранти, докторанти, жили дуже скромно, економічно на всьому. Дома, в Хмельницькому, дружина з маленьким сином також не розкошували, дуже хотілось бути поруч з ними. В якийсь момент відчув безпорадність: і сім'ї не можу допомогти, і робота, дослідження стали неактуальними, бо змінилися соціально-політичні форми. Україна, здобувши незалежність, обрала новий економічний курс... Усе це було складно, вимагало перебудови мислення, нових знань, нових принципів досліджень.

В безсонні ночі в Києві я... почав писати вірші, щоб душу вилити. Різні, для себе. І сатиричні, і ліричні. Спочатку нікому не показував ці свої роздуми, а потім вже їх подивився, почитав випадковий знайомий, а тепер ми найкращий друг, відомий композитор Олег Слободенко і запропонував деякі покласти на музику. Так з'явилися перші пісні.

І, напевно, цей потяг до творчості допоміг і в науці побачити те нове, що в неї принесло нове життя. У 1995 році я захистив докторантуру і захистив докторську дисертацію, отримав звання професора. У 1999 році мене було призначено проректором з економічних питань, а

з 2001-го — проректором з навчальної роботи ХТІ. Потім почав працювати проректором з навчальної, науково-педагогічної роботи, тепер — першим проректором Хмельницького національного університету.

— Ваша інтуїція, як вченого, вразив, насамперед — в умінні бачити стратегічну перспективу, відчувати зміни, новизну і на це скеровувати енергію, ініціативу, уміти переконувати і здобувати перемогу. Адже саме ваші напрацювання дали початок новим процесам як в науковому житті університету, так і в економіці Подільського регіону загалом?

— В цьому і полягає суть науки, зокрема економічної: відчувати зміни,часно реагувати на них. Нам вдалось створити в університеті наукову школу з проблем реформування економіки через пошук нової парадигми економічного розвитку України і Подільського регіону, удосконалення системи управління господарськими об'єктами в промисловості та сфері послуг через побудову оптимальних варіантів структур господарювання. Я безпосередньо працював над концепцією залучення інвестицій та впровадження інновацій в регіональну економіку на засадах кластерних технологій, над удосконаленням системи фінансової діяльності підприємств та системою оподаткування, трансформування національної системи обліку до міжнародних стандартів. Наша мета — розширення міжнародного співробітництва університету в різних галузях: освітніх, технологічних. Ми живемо в епоху конкуренції, тому важливо йти вперед, розвивати співробітництво і пропонувати власні ідеї.

— Щодо міжнародного співробітництва. Ви часто берете участь у міжнародних освітніх проєктах. Досі ніхто більше за вас на Хмельниччині, а можливо, і в Україні, не вигравав для рідного університету стільки грантів на реалізацію освітніх та економічних програм для розвитку регіону. Які найголовніші?

— Ще у 1995 році Радомір Іванович Сілін запропонував мені стати координатором реалізації одного з проєктів Програми TACIS «Перадпідготовка та працевлаштування колишніх офіцерів в Україні» на Хмельниччині. Нам вдалось вибороти це право з-поміж 40 вищих навчальних закладів України. Під моїм безпосереднім керівництвом і допомогою декана інженерно-економічного факультету Миколи Івановича Бондаренка були підготовлені матеріали для конкурсу на отримання гранту Європейського Союзу. В результаті універ-

ситет отримав обладнання і валютні кошти на суму понад 100 тисяч доларів. А по завершенні Програми TACIS у 2002 році вже досліджена група працівників Центру при підтримці вже нового нашого ректора Миколи Єгоровича Скниби виграла аналогічний грант Міністерства оборони Великобританії, і в січні 2003 року у нас був створений перший в Україні Українсько-Британський центр перепідготовки і працевлаштування колишніх військових офіцерів, який є очолив. За новим грантом ми отримали від британської сторони безповоротну фінансову допомогу на суму понад 1,25 мільйона гривень. У квітні 2005 року ми підготували пропозицію для продовження цього проєкту, а вже у жовтні 2005 року відбулась презентація нашого нового проєкту у штабквартирі НАТО в Брюсселі і отримала підтримку щодо першого траншу фінансової допомоги на 2006 рік. Цей проєкт триває до цього часу, і ХНУ отримує щорічно на його реалізацію понад 2,5 мільйона гривень.

— Михайле Петровичу, як ви ставитеся до сучасних студентів? Адже ваш юний гарт був трохи іншим, більш ідеологічним, можна сказати. Вам подобається нинішній студент університету?

— Я люблю молодь. Насамперед за прогресивне ставлення до життя. Можливо, вона більш критична, ніж наше покоління. Але це через те, що сучасна молодь людина почувається більш вільною, зосередженою на власному внутрішньому світі, своїх потребах. Це нормально. І це бачу в студентах потяг до знань, бажання мислити, їм потрібно допомагати і давати цю можливість: вчитись робити самостійний вибір. Вже виросло нове покоління, з сучасним поглядом на життя.

— Якщо згадується власна юність, то що у цих спогадах найбільше зворушує вас?

— Звичайно, моя рідна Струга, родина, моя величезне бажання допомогти мамі... Адже вона виховувала мене і сестру фактичною, допомагали лише дідуся з бабусею. Що згадується? Напевно, найчастіше робота, як у кожного нормального сільського хлопця. У середніх і старших класах щодня вже працював у колгоспі. Пам'ятаю, як я працював у рільничій бригаді після 8 класу, мене правління колгоспу нагородило... сорокою. Я був худим, тонкошим, а комір сорочки — 42 розміру. Але я її носив, тривалий час одягав як святкову.

— Ким мама хотіла вас стати?

— Агрономом. Мама мріяла, аби я вивчився і залишився в селі, став головою колгоспу. Але мені хотілось простору, хотілось пізнати життя. Я багато планував за свої роки, але найціннішими досі вважаю мамині поради, настанови. Вона була мудрою людиною: і це її слова, які зараз розумію, як благословення: чим більше ти, дитино, віддаєш будеш людям, тим більше Бог тобі повертатиме. Думай, так сталося...

— А що для вас важливе у власній родині?

— Почуття. Моя дружина Галина, сини Сергій та Микола — це мої найближчі люди, моя життєва духовна опора. Якою пиймав себе на думці, що завжди з радістю повертаюсь додому, де б не був... Що ціную у своїй дружині? Мудрість, ніжність, уміння часно зрозуміти, завжди підтримати, все прощати. Думаю, що саме ці справжні почуття давали і дають мені натхнення і до праці, і до поезії.

— А «Подільські вісті» бажать вам здійснення усього наміченого, до того ж рядками одного з ваших віршів:

Щоб часу плин мої роки
Перемолов
Щоб мої діти у віки
Пронесли славу

Україні
Розмоєлила
Тетяна СЛОБОДЯНЮК